

Як впроваджувати нові клінічні протоколи: інструкція для лікарів 2/4

Чи може пацієнт обирати клінічний протокол? Чи може лікар використовувати різні протоколи до різних пацієнтів, а для лікування одного пацієнта використовувати кілька протоколів? На ці та інші питання відповідаємо у другій частині інструкції-роз'яснення щодо впровадження нових клінічних протоколів.

ЗА ЯКИХ УМОВ ЛІКАР МОЖЕ ВИКОРИСТОВУВАТИ НОВІ КЛІНІЧНІ ПРОТОКОЛИ, ЯКЩО Є ДІЮЧІ УНІФІКОВАНІ КЛІНІЧНІ ПРОТОКОЛИ?

Якщо одночасно є уніфікований клінічний протокол і новий клінічний протокол, то за рішенням лікаря можливе застосування нового клінічного протоколу. У такому випадку, лікар повинен роз'яснити відмінності протоколів лікування та обов'язково отримати інформовану згоду пацієнта (у певних ситуаціях рішення приймає законний представник). При застосуванні нового клінічного протоколу, лікар звільняється від обов'язку використання уніфікованого клінічного протоколу.

ЧИ МОЖЕ ПАЦІЄНТ, НЕ МАЮЧИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ, ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ ПРО ОБРАННЯ КЛІНІЧНОГО ПРОТОКОЛУ?

Статті 6, 39 та 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я передбачають, що пацієнт має право на вибір методів лікування відповідно до рекомендацій лікаря, інформацію про стан його здоров'я, мету проведення запропонованих досліджень і лікувальних заходів, прогноз можливого розвитку захворювання, у тому числі наявність ризику для життя і здоров'я, а також встановлено необхідність отримання інформованої згоди пацієнта для застосування методів діагностики, профілактики та лікування.

ЯКИЙ ПОРЯДОК ПІДПИСАННЯ ІНФОРМОВАНОЇ ЗГОДИ?

Інформована згода підписується пацієнтом після надання лікарем в усній формі роз'яснень щодо запланованого до застосування нового клінічного протоколу, відповіді лікарем на всі можливі запитання пацієнта. Форма інформованої згоди є стандартною та вказана у додатку № 9 наказу.

ЧИ ДО РІЗНИХ ПАЦІЄНТІВ ЛІКАР МОЖЕ ВИКОРИСТОВУВАТИ РІЗНІ ПРОТОКОЛИ?

Так, може. Потрібно пам'ятати, що кожна людина є унікальною, у тому числі можуть спостерігатися й особливості перебігу одного й того самого захворювання у різних пацієнтів. Лікар обирає до застосування клінічний протокол, виходячи з клінічної необхідності.

ЧИ НЕ СТВОРЮЄ НЕРІВНОСТІ ТА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ НА РІВНИЙ ДОСТУП ДО НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ?

Обсяг необхідної медичної допомоги не повинен залежати від можливостей закладу. Для цього прописується маршрут пацієнта. Якщо заклад не володіє засобами і методиками він повинен направити пацієнта в інший заклад, або ж повідомити пацієнта про програму МОЗ України “Лікування громадян України за кордоном”.

Ми не маємо права позбавляти наших пацієнтів шансів на одужання лише через відсутність знань, можливостей, низьку кваліфікацію чи незнання іноземної мови.

ЧИ МОЖЕ ЛІКАР ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ОДНОГО ПАЦІЄНТА ОБ'ЄДНУВАТИ ДВА-ТРИ ПРОТОКОЛИ?

Ні, не може. Використання конкретного протоколу зазначається в інформованій згоді.

ЩО ТАКЕ КЛІНІЧНИЙ МАРШРУТ ПАЦІЄНТА?

Наказ передбачає, що замість локальних клінічних протоколів розробляються клінічні маршрути пацієнта, які містять алгоритм руху пацієнта по підрозділах закладів охорони здоров'я, пунктах контактів з лікарями та іншим медичним персоналом у процесі надання медичної допомоги. Клінічний маршрут пацієнта розробляється у довільній формі з урахуванням особливостей відповідного закладу охорони здоров'я. Заклади охорони здоров'я можуть самостійно здійснювати переклад нових клінічних протоколів з метою розробки клінічного маршруту пацієнта. Такі переклади не потребують затвердження МОЗ України.

ЯКЩО ВИБІР ПРОТОКОЛУ ПОКЛАДАЄТЬСЯ НА ПАЦІЄНТА, ТО ЯК БУТИ ЛІКАРЮ, ЯКЩО ПАЦІЄНТ У КОМАТОЗНОМУ СТАНІ? ЯКЩО ВІН ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ПСИХІКИ?

Якщо ЗОЗ затвердив новий клінічний протокол, то в таких ситуаціях рішення приймає законний представник пацієнта, оскільки згідно з статтею 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я, якщо пацієнт перебуває без свідомості інформована згода не потрібна, адже рішення про вибір лікування приймається, виходячи з найкращих практик.